

Nr 234.

Av herr **Holmberg m. fl.**, om anslag till nyanläggning av bygdevägar.

De anslag, som föreslås under sjätte huvudtiteln till vägbyggen av olika slag för nästa budgetår, motsvara inte på långt när vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett erforderligt för sådana arbeten. Beträffande de fem viktigaste punkterna äro anslagsäskandena följande:

	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag	Departementschefens förslag
Nyanläggning av bygdevägar	6 000 000	3 000 000
Nyanläggning av ödebygdsvägar	1 800 000	1 800 000
Byggande av huvudvägar	12 000 000	5 800 000
Förbättring av bygdevägar och ödebygdsvägar	5 500 000	2 500 000
Vägbeläggningar	9 500 000	3 000 000
	Summa 34 800 000	16 100 000

Gör man dessutom en jämförelse mellan de belopp, länsstyrelserna anse sig behöva för brådskande och oundgängliga vägföretag, och de belopp väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslår, framstår ännu tydligare behovet av högre anslag än dem som ställas i utsikt. Sålunda har länsstyrelsen i Norrbotten beräknat medelsbehovet för nödvändiga vägarbeten för nästa budgetår — oberoende av investeringsplanerna för en arbetslöshetssituation — till 2 700 000 kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har beräknat anslaget till Norrbotten endast till tredjedelen av detta belopp och även detta endast under förutsättning att styrelsens framställning om medelsäskanden komme att bifallas. Nu vill departementschefen pruta på dessa äskanden med mer än hälften.

Ur flera synpunkter vore det säkert olyckligt, om riksdagen skulle stanna vid så låga anslag till vägarbeten. Departementschefen framhåller själv att »icke minst i de nordligaste länen är behovet av nya vägar på vissa håll mycket stort och dess tillgodoseende stundom en förutsättning för att kunna bereda drägligare levnadsvillkor åt befolkningen».

Hur allvarligt läget i verkligheten är framgår av yttranden från länsstyrelserna i norrlandslänen och från överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet, som påvisa, att det redan skett en betydande flykt från landsbygden, bland annat på grund av vägbristen, och att det finns stora risker för att befolkningen inom vissa delar av Norrbottens, Jämtlands och Väster-norrlands län komme att nedlägga sina jordbruk och flytta till orter med gynnsammare levnadsvillkor, om inte vägfrågan ordnas.

Även i norrlandsutredningens förberedande undersökning betonas hur be-

tydelsefullt vägbyggandet är för landsdelar som i likhet med Norrland äro vanlottade på järnvägar. Här har bilismen och framför allt busslinjerna spelat en stor roll för ekonomisk och kulturell utveckling.

Under större delen av krigsåren har det varit en viss brist på arbetskraft som föranlett återhållsamhet i vägbyggandet. Nu föreligger inte längre sådana skäl. Tvärtom är det ju redan nu arbetslöshet i norrlandslänen. Anspråken på högre väganlag behöva visserligen icke motiveras ur synpunkten att bereda de arbetslösa sysselsättning, ty det är främst andra skäl som ge berättigande åt detta krav. Men väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller också att en rikligare tillgång på medel för vägförbättringsarbeten skulle kunna utjämna säsongfluktuationerna i fråga om tillgång på yrkesvana vägarbetare.

De exempel, som anförts till stöd för kravet om större väganlag, äro företrädesvis hämtade från Norrland, där vägfattigdomen framträder tydligast. Men anförda skäl, särskilt i fråga om vägunderhåll och vägförbättringsarbeten, gälla också andra delar av landet. Under krisåren har vägunderhållet blivit eftersatt, och det är säkert välbetänkt att nu rusta sig för de ökade påfrestningar på vägväsendet, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förutser i samband med krigets avslutande. Man bör särskilt beakta styrelsens påpekande att anslag som beviljas nu icke komma vägväsendet till godo genom förbättringar och nya vägar förrän om många år, och det är alltså ingen tid att försitta.

Det bör inte heller längre tillåtas att svenska medborgare, som även i övrigt tagit de största offren på sig genom nyttig verksamhet i landets ödebygder och skogsdistrikt, inte ens få vägar av enklaste slag till sina byar. De alarmerande underrättelserna om att folk lägger ned sina jordbruk på grund av dessa missförhållanden visa att ett snabbt ingripande bör ske.

Det skulle utifrån anförda synpunkter vara motiverat att föreslå höjning av samtliga anslag till vägbyggen och vägunderhåll, och vi hoppas att utskottet skall allvarligt överväga möjligheten att förelägga riksdagen sådana förslag i syfte att bättre tillgodose de vägfattiga bygdernas behov. Främst synes oss emellertid statens omsorger på detta område böra ägnas tillkomsten av flera ödebygdsvägar och bygdevägar. Då departementschefen biträtt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag i fråga om anslaget till ödebygdsvägarna, begränsa vi vårt yrkande till förslag i syfte att kunna genomföra väg- och vattenbyggnadsstyrelsens program även i fråga om bygdevägar.

Vi föreslå därför,

att riksdagen måtte besluta att till nyanläggning av bygdevägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

Stockholm i januari 1945.

Helmer Holmberg.

Gösta Kempe.

Axel Nordström.

O. F. Persson.

H. Hagberg.